

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)

เรื่องที่เสนอให้ประเมิน

1. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยหลังได้รับการผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก

2. ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำ

เสนอโดย

นางสาวไพลิน ลำเจียง

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

(ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 753)

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

สำนักการแพทย์

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)

เรื่องที่เสนอให้ประเมิน

1. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยหลัง ได้รับการผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก

2. ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำ

เสนอโดย

นางสาวไพลิน ลำเจียก

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
(ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 753)

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
สำนักการแพทย์

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การพยาบาลผู้ป่วยหลังได้รับการผ่าตัดกระดูกหัวเข็งหัก
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ 8 วัน (ตั้งแต่วันที่ 12 สิงหาคม 2553 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2553)
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

กระดูกหัวเข็งหัก ส่วนมากเกิดจากอุบัติเหตุรถชนต์ จักรยานยนต์ ซึ่งเป็นแรงกระทำโดยตรงต่อกระดูกหัวเข็ง ส่วนน้อยที่เกิดจากกระดูกสูญเสีย การกระแทกกระดูกทำร้ายร่างกาย การรักษาและการพยาบาลที่เหมาะสมจะช่วยลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเกิดความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่ม (compartment syndrome) ป้องกันความพิการของผู้บาดเจ็บ การสูญเสียอวัยวะ สูญเสียสมรรถภาพการทำงานของอวัยวะ ในร่างกาย รวมทั้งด้านเศรษฐกิจที่ต้องรักษาระยะยาว

กระดูกหัวเข็งหัก หมายถึง กระดูกหัวเข็งที่เปลี่ยนสภาพหรือรูปร่างไปหลังถูกแรงกระทำแล้ว เกิดการแตกแยกของชิ้นกระดูกออกจากกัน โดยอาจจะเป็นการแยกจากกันของชิ้นกระดูกโดยสันเชิงหรือ การหักที่ยังมีบางส่วนของกระดูกติดกันอยู่

กระดูกหัวเข็ง เป็นกระดูกยวทำหน้าที่เป็นตัวแบ่งรับน้ำหนักของร่างกาย ทางด้านบนของกระดูก เป็นข้อต่อ กับกระดูกต้นขา (ที่บริเวณข้อเข่า) และเป็นที่เกาะของเอ็นยีดกระดูกสะบ้า (patellar ligament) ผิวด้านหน้าของกระดูกหัวเข็ง มีลักษณะค่อนข้างคมเป็นส่วนที่ไม่ถูกปกคลุมโดยกล้ามเนื้อ จึงสามารถคลำ กระดูกได้ตามแนวยาว ส่วนทางด้านล่างของกระดูกหัวเข็ง ส่วนปลายเป็นข้อต่อ กับกระดูกข้อเท้า มีส่วน ของกระดูกแหลมยื่น ไปทางด้านในเรียกว่า ตาตุ่มใน (medial malleolus) และยังมีแองเลิกๆ ติดต่อกับกระดูก น่องทางด้านซ้าย

พยาธิสรีรวิทยา

เมื่อมีแรงกระทำต่อกระดูกหัวเข็ง กระดูกที่หักอาจหักแบบกระดูกไม่แยกจากกันเรียกการหัก อาย่างไม่สมบูรณ์ (incomplete fracture) ถ้ากระดูกที่หักแยกจากกันเป็นชิ้น ส่วนอย่างน้อย 2 ชิ้น เรียกการหัก อาย่างสมบูรณ์ (complete fracture) หากกระดูกมีการแตกออกมากกว่า 2 ชิ้น ที่มีขนาดใหญ่และหลายชิ้นที่มี ขนาดเล็กเรียกว่า comminuted fracture

ลักษณะรอยหักของกระดูกแบ่งตามทิศทางของการหักจะอภิปรายเป็นชนิดใดก็ขึ้นอยู่กับแรงที่มา กระทำ เช่น ถ้าเกิดจากแรงอ (bending) จะเป็นการหักขวาง (transverse) หรือเฉียงสั้น (short oblique) ถ้าเกิด จากแรงหมุน (rotating) จะเป็นการหักแบบเกลียว (spiral)

บริเวณปลายกระดูกที่หักหรือเลือดออกจากเนื้อเยื่อที่อยู่รอบๆ ตามความรุนแรงของแรงกระทำ เลือดอาจจะไหลแทรกซึมเข้าไปในกล้ามเนื้อที่อยู่รอบๆ กระดูกหัก เกิดรอยช้ำ ข้าเลือด บวม ในกรณีที่บวม มากอาจเกิดความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น (compartment syndrome) ถ้าเลือดไหลออกมากจะ กระแทกกระเทือนต่อการไหลเวียนเลือดในร่างกายทำให้เกิดภาวะช็อก ในผู้ใหญ่อาจเสียเลือดได้มากถึง 0.5-

1.5 ลิตตร นอกจากนี้ยังเกิดการสูญเสียหน้าที่ของกล้ามเนื้อที่ยึดกระดูก เอ็นยึดรอบๆกระดูก มีการหดตัวของกล้ามเนื้อรอบๆกระดูกหักลดลงจนเกิดการอ่อนแรงของกล้ามเนื้อ อาการปวดค่อนข้างมากตรงบริเวณที่หัก เพราะการหดเกร็งของกล้ามเนื้อรอบๆกระดูกที่หักเพิ่มมากขึ้นร่วมกับเส้นประสาทที่อยู่รอบๆบริเวณกระดูกที่หักมีผลกระตุ้นกระเสประสาทความเจ็บปวด มีการผิดรูปจากการ โถงอบดมุนบริเวณที่กระดูกหักแล้ว เกิดการเคลื่อนที่ของชิ้นกระดูก ทำให้ขาข้างที่เกิดกระดูกหักสั้นกว่าปกติ

สาเหตุของการเกิดกระดูกหัก

1. มีแรงกระทำต่อกระดูกโดยตรง เป็นแรงกระทำต่อกระดูกหน้าแข็ง เช่น อุบัติเหตุจราจรยานยนต์ ลูกกระสุนปืน ลูกศิริหรือลูกของเจ๊กกระแทกบริเวณหน้าแข็ง
2. มีแรงกระทำต่อกระดูกโดยอ้อม เกิดจากแรงภายนอกที่มากระทำไม่ผ่านกระดูกหน้าแข็งโดยตรง เช่น การหล่มในขณะที่เท้าติดอยู่กับที่หรือการตกจากที่สูง

อาการและการแสดง

1. มีอาการปวดมากตรงบริเวณที่หัก โดยเฉพาะถ้ากดแล้วจะเจ็บ เกิดการหดเกร็งของกล้ามเนื้อที่อยู่รอบๆ กระดูกที่หัก
2. อาจเห็นการผิดรูป การโถงงอ หรือมีการบิดหมุนที่เท้า
3. อาจพบความยาวของขาข้างที่เกิดกระดูกหักจะสั้นกว่า โดยเฉพาะถ้ากระดูกหักแล้วมีการเคลื่อนที่ของชิ้นกระดูกที่หัก
4. มีรอยฟกช้ำหรือจ้ำเลือด บัดแผลหรือบวม ในกรณีที่บวมและตึงมากต้องวัดเส้นรอบวงของขาและบันทึกไว้เพื่อเปรียบเทียบกรณีเกิดความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น
5. มีเสียงกรอบกรนของปลายกระดูกที่หักเมื่อมีการเคลื่อนไหว

การตรวจวินิจฉัยโรค

1. การซักประวัติ ประกอบด้วย สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ตำแหน่งของอวัยวะที่ถูกแรงกระทำ ระยะเวลาที่ได้รับบาดเจ็บ การรักษาที่เคยได้รับ อาการที่เกิดภายหลังกระดูกหัก เช่น อาการปวด การเคลื่อนไหวหรือการผิดรูปของขา อาการชา การอ่อนแรง
2. การตรวจร่างกาย ประกอบด้วย
  - 2.1 การดูสังเกตผิวหนังบริเวณที่มีกระดูกหัก ขนาด ความกว้าง ความลึก การโผล่ของปลายกระดูกที่หัก บัดแผลและการเสียเลือด รูปทรงของขา ความพิการผิดรูป
  - 2.2 การคลำ การคลำตรวจการโถง นูน โถ้ง บวมของบริเวณที่กระดูกหัก
  - 2.3 การขยับ ดูการเคลื่อนไหวโดยให้ผู้ป่วยเคลื่อนไหวเอง
  - 2.4 การวัด การวัดเส้นรอบวงเพื่อคุณภาพ การวัดความยาวดูความแตกต่างของขา 2 ข้าง

2.5 การประเมินการไอลิเวียนเลือดไปเลี้ยงอวัยวะส่วนปลาย (blanching test) โดยใช้นิ้วคลงบนเล็บที่ใหญ่ที่สุดของอวัยวะที่เกิดพยาธิสภาพ กดแล้วปล่อย ถ้าเป็นสีชมพูหรือสีแดงภายใน 2-3 วินาทีแสดงถึงการไอลิเวียนเลือดไปเลี้ยงส่วนปลายของอวัยวะปกติ

2.6 การประเมินการทำงานของระบบประสาทและระบบไอลิเวียน(neuro vascular status) ประกอบด้วย 6P คือ Pain,Pallor,Polar,Paralysis,ParesthesiaและPluse

3. การตรวจโดยภาพถ่ายรังสี(X-ray) ช่วยวินิจฉัยและบอกแนวการหักของกระดูกในตำแหน่งที่มีพยาธิสภาพของกระดูกหน้าแข็ง

4. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อดูค่าเม็ดเลือดแดง เม็ดเลือดขาวชนิดต่างๆ เกล็ดเลือด (Complete blood count:CBC) เพื่อเตรียมตรวจก่อนทำการผ่าตัด

วิธีการรักษา

1. การรักษาแบบไม่ผ่าตัด (non operative management) พิจารณาการเคลื่อนของชิ้นกระดูกที่หักต้องไม่นักกว่า 50% มีการโกร่งของชิ้นกระดูกไม่เกิน 10 องศา การสันของกระดูกที่หักไม่เกิน 5-7.5 มิลลิเมตร โดยจัดกระดูกให้เข้าที่ (closed reduction) และใช้อุปกรณ์ยึดตรึง การดามกระดูกเพื่อรอเวลาให้กระดูกติดและมีการบริหารเพื่อป้องกันภาวะข้อติด

การดามกระดูก ปั๊จจุบันมี 4 วิธี คือ

1.1 การใส่เพือกขา (long leg cast)

1.2 การใส่เพือกแบบ PTB (patellar tendon bearing cast)

1.3 การใช้เครื่องยึดกระดูก (functional bracing)

1.4 การดึงถ่วงน้ำหนัก (traction)

2. การรักษาแบบผ่าตัด (surgery treatment) พิจารณาเมื่อมีการเคลื่อนหรือหลุดของชิ้นกระดูกรอยหักไม่นักคง มีอันตรายต่อเนื้อเยื่ออ่อน การหักของกระดูกที่มีการหักผ่านข้อ กระดูกหักแบบมีแพลงก์กระดูกติดซ้ำไม่ติดและติดผิดรูป การผ่าตัดมี 3 แบบ คือ

2.1 การผ่าตัดจัดกระดูกให้เข้าที่และยึดตรึงภายใน (open reduction and internal fixation) วัสดุที่ใช้ยึดตรึงกระดูกหน้าแข็ง เช่น แผ่นเหล็กและสกรูสำหรับดามกระดูก (plate and screw)

2.2 การผ่าตัดร้อยเหล็กผ่านโพรงกระดูก (intramedullary nailing) ใช้ในการรักษากระดูกหักแบบขวางหรือแนวเฉียงในตำแหน่ง 1/3 ของกระดูกหน้าแข็ง

1.3 การผ่าตัดจัดกระดูกให้เข้าที่และยึดตรึงภายนอก (external fixation) ใช้ในกระดูกหักชนิดมีแพลงก์ที่มีการหักของกระดูกไม่นักคง

การพยาบาลผู้ป่วยก่อนการผ่าตัด

1. การเตรียมด้านร่างกาย

1.1 การเตรียมร่างกาย “ได้แก่” การทำความสะอาดร่างกาย เพื่อป้องกันการติดเชื้อขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด การเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมสำหรับการให้ยาแรงจับความรู้สึกทั่วร่างกาย “ได้แก่” การงดน้ำและงดอาหารเพื่อป้องกันการสำลักเศษอาหารเข้าปอด

1.2 เตรียมผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการถ่ายภาพรังสี

1.3 ใส่สายสวนปัสสาวะ การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ และการให้ยาฆ่าเชื้อก่อนการผ่าตัดตามแผนการรักษา

2. การเตรียมทางด้านจิตใจ

2.1 อธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงวิธีการและขั้นตอนการผ่าตัด เพื่อให้ผู้ป่วยคลายความวิตกกังวล และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยซักถามปัญหา หรือข้อข้องใจต่าง ๆ

2.2 อธิบายให้ผู้ป่วยทราบเกี่ยวกับสภาพของตนเองหลังผ่าตัด เช่น การมีแพลผ่าตัดที่ขา การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การคายสวนปัสสาวะ และความรู้สึกปวดแผล เป็นต้น

2.3 ให้คำแนะนำถึงการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดเพื่อป้องกันโรคแทรกซ้อนทางปอด เช่น การบริหารปอดโดยหายใจเข้าออกอย่าง ๆ ลึก ๆ การไออาเจนจะօกมากยิ่งมีประสิทธิภาพ เป็นต้น
การพยาบาลผู้ป่วยหลังผ่าตัด

1. การตกเลือด พน.ได้บอຍในระบะ 24 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัด การพยาบาลที่สำคัญในระยะนี้ “ได้แก่” การประเมินภาวะซอกโดยประเมินและเฝ้าระวังสัญญาณชีพ เฟ้าระวังอาการเริ่มแรกของการตกเลือด สังเกตสีและสิ่งคัดหลังที่ออกจากแผล สีและปริมาณ ประเมินระดับความรู้สึกตัว ภาวะซีดของผู้ป่วย และบันทึกจำนวน สี ลักษณะของปัสสาวะทุกชั่วโมงใน 24 ชั่วโมงแรกหลังผ่าตัด

2. อาการปวดแผล ประเมินอาการปวดโดยใช้การวัดระดับความเจ็บปวด (pain score) จัดให้ผู้ป่วยนอนโดยยกขาข้างที่มีพยาธิสภาพให้สูงโดยวางบนหมอนเพื่อให้การให้เลวียนเลือดดีขึ้น ไม่เกิดการคั่งของเลือดและให้ยาแก้ปวดตามแผนการรักษาของแพทย์และประเมินอาการปวดซ้ำหลังได้รับยาแก้ปวด

3. การติดเชื้อ อาจมีการติดเชื้อแพลผ่าตัด ให้การพยาบาลโดยตรวจสัญญาณชีพ ประเมินอาการการปวด บวม แดง ร้อน มีสิ่งคัดหลังบริเวณแพลผ่าตัด ทำแพลโดยใช้หลักปราศจากเชื้อ ดูแลให้ยาฆ่าเชื้อตามแผนการรักษา แนะนำไม่ให้ผู้ป่วยแกะเกะแพล เปิดแพลและไม่ให้แพลเปียกน้ำ

4. การเกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น (compartment syndrome) โดยให้เหยียดกล้ามเนื้อส่วนที่สงสัยผู้ป่วยจะมีอาการปวดมากขึ้นเรื่อยๆ และปวดแบบไม่มีขอบเขต อาจมีการเจ็บกล้ามแต่สามารถคลำชี้พบรหัสได้ ดูแลให้พักขาข้างที่เกิดพยาธิสภาพ ยกขาให้สูงกว่าหัวใจ แต่ถ้าพบอาการดีดให้วางขาลงในแนวราบทันทีเพื่อให้การให้เลวียนเลือดสะดวกขึ้น หากพบอาการผิดปกติให้รายงานแพทย์ทันที

4. สรุปสาระสำคัญของเรื่องและขั้นตอนการดำเนินการ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง

การประเมินและการพยาบาลผู้ป่วยกระดูกหน้าแข็งหัก โดยเฉพาะในระยะหลังเกิดอุบัติเหตุจนถึงระยะหลังผ่าตัด 72 ชั่วโมงสามารถลดระยะเวลาในการรักษาพยาบาล ลดภาวะแทรกซ้อน หรือการสูญเสีย อวัยวะ และอัตราการเสียชีวิต ได้ พยาบาลจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้ผู้ป่วยปลอดภัย ให้ข้อมูลแก่ ผู้ป่วยและญาติเพื่อปฏิบัติตัวได้ถูกต้องปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด กลับไปดำเนินชีวิตประจำวัน ได้ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรณีศึกษา ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 16 ปี มาด้วยขาซ้ายปวดบวม เดินไม่ได้จากอุบัติเหตุ แพทย์ส่ง เอกซเรย์ให้การวินิจฉัยว่ากระดูกหน้าแข็งซ้ายหักและ ได้ให้การรักษาโดยการทำผ่าตัดความเหล็กที่กระดูก หน้าแข็งซ้าย หลังผ่าตัดผู้ป่วยมีสภาพร่างกายอ่อนเพลีย ประเมินสัญญาณชีพและเฝ้าระวังภาวะตกเดือดหลัง ผ่าตัด ให้สารน้ำตามแผนการรักษา ผู้ป่วยไม่สุขสบายเนื่องจากปวดแผล ประเมินระดับความเจ็บปวดและให้ ยาแก้ปวดตามแผนการรักษา หลังได้ยาแก้ปวดผู้ป่วยบรรเทาอาการปวด ผู้ป่วยมีโอกาสเกิดภาวะติดเชื้อ โดยการทำความสะอาดแผลด้วยเทคนิคปราศจากเชื้อ และดูแลให้ยาฆ่าเชื้อตามแผนการรักษา แผลผ่าตัด แห้ง ไม่บวมแดง ผู้ป่วยอาจเกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น โดยคลำซีพจربบริเวณข้อเท้าด้านใน และหลังเท้าได้ ไม่มีอาการปวด บวมมากขึ้น ไม่มีชื้ด และชา ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อ เพิ่มขึ้น ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกลัวเกี่ยวกับอาการและโรค ขอรับประทานยาให้ผู้ป่วยและญาติรับทราบเกี่ยวกับ โรค การรักษา ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี เดินโดยใช้ไม้ยันรักแร้โดยลงน้ำหนักขาข้างซ้าย บางส่วน ผู้ป่วยรับการรักษาอยู่ในหอผู้ป่วยหญิง 12 เป็นเวลา 8 วัน และได้ติดตามเยี่ยมผู้ป่วยสามารถปฏิบัติ กิจวัตรประจำวันได้ดี เดินได้ดี แพลผ่าตัดแห้งดี แพทย์อนุญาตให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2553 รวมเวลาการรักษาในโรงพยาบาล 8 วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. รับใหม่ผู้ป่วยที่หอผู้ป่วยหญิง 12 เวลา 02.45 น. วันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ผู้ป่วยมาด้วยอาการ ขาซ้ายบวม ผิดรูป เดินไม่ได้ 1 ชั่วโมง แพทย์ส่งเอกซเรย์ให้การวินิจฉัยว่ากระดูกหน้าแข็งซ้ายหัก
2. ได้รับการผ่าตัดความเหล็กที่กระดูกหน้าแข็งซ้าย (ORIF left tibia with narrow DCP with Screw)
3. ดูแลให้ได้รับสารน้ำ 5% DN/2 1,000 มิลลิลิตร ทางหลอดเดือดคำทุก 6 ชั่วโมงและยารับประทาน ดังนี้ Danzen ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า-กลางวัน-เย็น Brufen ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า-กลางวัน-เย็นและ Folic acid ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า
4. แพลผ่าตัดที่ขาซ้ายพันผ้าอีกด้วยไม่มีสิ่งคัดหลังซึ่งออกจากแพล แพลไม่บวมแดง ไม่มีไข้

5. ให้การพยายามเพื่อป้องกันการติดเชื้อแพลงค์ตอน อาการปวดแพลงและภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น เป็นเวลา 8 วัน

6. แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเมื่อกลับบ้าน การดูแลแพลงค์การรับประทานยา การเดินโดยใช้ไม้янรักแร้ และการมาตรวจตามนัดวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2553

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

ไม่มี

6. ล้วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดร้อยละ 100

ผู้ป่วยหญิงไทยอายุ 16 ปี สถานภาพสมรสโสด อายุพร้อมจ้าง นับถือศาสนาพุทธ HN:50924-52 AN:15831-53 ผู้ป่วยมาด้วยปวดบวมขาซ้าย ขาซ้ายผิดรูป เดินไม่ได้ 1ชั่วโมงก่อนมาโรงพยาบาล ผู้ป่วยประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ชนกับรถแท็กซี่ รถจักรยานยนต์ล้ม ขาซ้ายกระแทกพื้น ขาซ้ายบวม ปวดมาก ขาผิดรูป ยืนและเดินไม่ได้ รถมูลนิธินำส่งโรงพยาบาล แพทย์ส่งเอกซเรย์ให้การวินิจฉัยว่ากระดูกหน้าแข็งซ้ายหัก รับไว้ในโรงพยาบาลวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 02.45 น. ที่หอผู้ป่วยหญิง 12 ประมินแรกรับผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาล ผู้ป่วยมีความรู้สึกตัวดี มีอาการปวดขาซ้ายเป็นพักๆ ประมินระดับความเจ็บปวดได้ 4-5 คะแนน ความดันโลหิต 150/90 มิลลิเมตรปอรอท อัตราการเต้นของหัวใจ 88 ครั้ง ต่อนาที อุณหภูมิร่างกาย 36.1 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 20 ครั้งต่อนาที ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ โลหิตวิทยาปกติ แพทย์ได้วางแผนทำการผ่าตัดดามเหล็กที่กระดูกหน้าแข็งซ้าย เวลา 20.30 น. ภายใต้การระงับความรู้สึกทางใบสันหลัง ก่อนผ่าตัดผู้ป่วยมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด แพทย์ได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและญาติ ขอรับความรู้สึกในการผ่าตัด สอนการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด การหายใจและไออย่างมีประสิทธิภาพ การดูแลเดินและบริหารกล้ามเนื้อหลังผ่าตัดตามแผนการรักษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพหลังผ่าตัด เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยสอบถาม ประมินหลังจากให้ความรู้และข้อมูลการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด ผู้ป่วยสีหน้าผ่องคลาย บอกถึงการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดได้ สามารถไออย่างมีประสิทธิภาพและหายใจได้ถูกวิธี งดน้ำและอาหารทางปาก หลังเวลา 12.00 น. และให้ยาฆ่าเชื้อ Cefazolin 1 กรัมทางหลอดเลือดดำก่อนไปห้องผ่าตัด

ผู้ป่วยได้รับการผ่าตัดดามเหล็กที่กระดูกหน้าแข็งซ้าย ภายใต้การระงับความรู้สึกทางใบสันหลัง ขณะผ่าตัดเสียเลือด 100 มิลลิลิตร หลังผ่าตัดผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ปลุกตื่นลืมตา สามารถตอบรู้เรื่องแต่ยังอ่อนเพลีย ดูแลการหายใจให้ได้รับออกซิเจนทางหน้ากาก อัตราการหายใจ 6 ลิตรต่อนาที ประมินสัญญาณชีพความดันโลหิตตัวดี 120/60 มิลลิเมตรปอรอท อัตราการเต้นของหัวใจ 98 ครั้งต่อนาที อัตราหายใจ 20 ครั้งต่อนาที วัดค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในหลอดเลือดแดงที่ปลายนิ้วได้ร้อยละ 98-100 อุณหภูมิร่างกาย 37.1 องศาเซลเซียส ได้ให้การพยายามป้องกันภาวะช้อกผู้ป่วยหลังผ่าตัดดังนี้ ประมินสัญญาณชีพอย่างใกล้ชิดทุก

15 นาที จำนวน 4 ครั้ง ทุก 30 นาที จำนวน 2 ครั้ง หลังจากนั้นประเมินทุก 1 ชั่วโมง จนสัญญาณชีพคงที่จึงเปลี่ยนเป็นทุก 4 ชั่วโมง ดูแลให้ได้รับออกซิเจนทางหน้ากาก อัตราการไหล 6 ลิตรต่อนาที วัดค่าความอื้มตัวของออกซิเจนในหลอดเลือดแดงที่ปลายนิ้วได้ร้อยละ 100 ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับ 5% DN/2 1,000 มิลลิลิตร ทางหลอดเลือดดำในอัตรา 80 มิลลิลิตรต่อชั่วโมง ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะช็อก ความดันโลหิตวัดได้ 110/70 มิลลิเมตรปอร์ท อัตราการเต้นของหัวใจ 92 ครั้งต่อนาที อัตราหายใจ 20 ครั้งต่อนาที วัดค่าความอื้มตัวของออกซิเจนในหลอดเลือดแดงที่ปลายนิ้วได้ร้อยละ 100 อุณหภูมิร่างกาย 37.1 องศา ผู้ป่วยอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับยาจะบันความรู้สึกทางไขสันหลัง ดูแลให้ผู้ป่วยอนรำ 8 ชั่วโมงหลังผ่าตัดครบเวลา 05.00 น. ประเมินและบันทึกสัญญาณชีพ สังเกตระดับความรู้สึกตัว อาการคลื่นไส้อเจียน ผื่นคัน สัญญาณชีพผู้ป่วยคงที่ ไม่มีอาการคลื่นไส้อเจียนหรือผื่นคัน ปัสสาวะได้ปกติ ขาไม่ชา ผู้ป่วยเสียงต่อการเกิดภาวะช็อกเนื่องจากมีการเสียเลือดขณะผ่าตัด 100 มิลลิลิตร แพลงผ่าตัดที่ขาซ้ายพันผ้าเย็บ (elastic bandage) ไม่มีเลือดซึมต่อท่อระบายน้ำเลือดลงขวดสูญญากาศเพื่อระบายน้ำเลือดและสารคัดหลั่งปริมาณค่อนข้าง ดูแลให้ขวดระบายน้ำเลือดทำงานเป็นระบบปิด ปริมาณเลือดออกน้อยกว่า 100 มิลลิลิตรต่อชั่วโมง ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะช็อก แพลงไม่มีเลือดซึม สารคัดหลั่งปริมาณค่อนข้าง ผู้ป่วยมีภาวะไม่สุขสบายเนื่องจากปวดแพลงผ่าตัดประเมินระดับความเจ็บปวดได้ 4-5 คะแนน ดูแลให้ยาแก้ปวด paracetamol 500 มิลลิกรัม 2 เม็ด จัดให้บนยกขาซ้ายสูงหนูนมอนใต้ขา 1 ใน หลังได้รับยา 30 นาที ประเมินระดับความเจ็บปวดได้ 2 คะแนน ผู้ป่วยอาจเกิดการติดเชื้อจากการมีแพลงผ่าตัด การใส่ท่อระบายน้ำเลือด และได้โลหะ闯กระดูก ดูแลให้ยาฆ่าเชื้อ Cefazolin 1 กรัม ฉีดทางหลอดเลือดดำทุก 6 ชั่วโมง ดูแลความสะอาด แนะนำไม่ให้แพลงเปียกน้ำและไม่แกะหรือเกาแพลง แพลงผู้ป่วยแห้งดี ไม่มีเลือดซึม ผู้ป่วยอาจเกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น ขาและหลังเท้าซ้ายบวมเล็กน้อย ไม่ปวดเพิ่มขึ้น คลำริบรมหลังเท้าได้ ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น ผู้ป่วยมียารับประทาน ดังนี้ Danzen ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า-กลางวัน-เย็น Brufen ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า-กลางวัน-เย็นและ Folic acid ครั้งละ 1 เม็ดหลังอาหารเช้า ตรวจสอบการให้ยาให้ถูกต้องตามแผนการรักษา ก่อนให้ทุกครั้ง พร้อมทั้งประเมินอาการแพ้ยาและผลข้างเคียงของยา ไม่มีผื่นคัน

วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.00 น. เยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันแรก ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ทำการสั่งได้ ผู้ป่วยหายใจเอง ประเมินสัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 36 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 94 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิตวัดได้ 150/80 มิลลิเมตรปอร์ท ผู้ป่วยแสดงสีหน้าเจ็บปวด วัดระดับความเจ็บปวดได้ 7 คะแนน ดูแลให้ยาแก้ปวด Tramal 50 มิลลิกรัมทางหลอดเลือดดำโดยทันที หลังได้ยาแก้ปวดอาการปวดทุเลาลง ผู้ป่วยเริ่มพักผ่อนนอนหลับได้และวัดระดับความเจ็บปวดได้ 1 คะแนน ไม่มีอาการคลื่นไส้อเจียนหลังได้รับยา ผู้ป่วยมีแพลงผ่าตัดที่ขาซ้าย แพลงปิดด้วยผ้าปิดแพลงพันด้วยผ้าเย็บ ไม่มีเลือดซึมต่อท่อระบายน้ำเลือดลงขวดสูญญากาศ 1 ขวดปริมาณเลือดออกเพิ่มรวม 150 มิลลิลิตร แพทย์ตรวจเยี่ยมให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเป็น 5%DN/2 1,000 มิลลิลิตร หยดเข้าทางหลอดเลือดดำในอัตรา 80 มิลลิลิตร

ต่อช่วงโอม อธิบายให้ข้อมูลผู้ป่วยรับทราบถึงแผนการรักษาและการฝึกเดินด้วยเครื่องช่วยเดิน ผู้ป่วยรับฟังเข้าใจ ผู้ป่วยมีสีหน้ากังวล กลัวจะฝึกเดินไม่ได้ให้เหตุผลว่าปวดแพลงเมื่อมีการเคลื่อนไหว พูดคุยให้กำลังใจในการเคลื่อนไหว ผู้ป่วยรับฟังเข้าใจ สีหน้าผ่อนคลาย ประสานงานกับนักกายภาพบำบัดฝึกบริหารกล้ามเนื้อหลังผ่าตัด ฝึกการหายใจพร้อมทั้งแนะนำการบริหารปอด โดยการหายใจเข้าออกลึก ๆ ยาว ๆ และไอเอ่าเสมหะออก หลังอธิบายผู้ป่วยสามารถหายใจเองได้ดี วัดค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือดที่ปลายนิ้วได้ร้อยละ 100

วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.00 น. เยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันที่ 2 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี สีหน้าสดชื่นขึ้น หายใจเอง รับประทานอาหารได้ดี ไม่พบภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ประเมินสัญญาณชีพโดยวัดอุณหภูมิร่างกาย 36 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 100 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิตวัดได้ 120/80 มิลลิเมตรปอร์อท แพลงผ่าตัดขาซ้ายแห้งดีต่อท่อระบายน้ำดูดลงขาดสูญญากาศ 1 ชุด ปริมาณเลือดออกเพิ่มรวม 210 มิลลิลิตร แพทย์ตรวจเยี่ยมหยุดให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำแล้วให้ทำความสะอาดแพลงและเอาท่อระบายน้ำดูดต่อลงขาดสูญญากาศออก บริเวณแพลงผ่าตัดแห้งดีไม่มีอาการบวม แดง ร้อน ไม่มีเลือดซึมขาและปลายเท้าซ้ายบวมเล็กน้อย กระดูกปลายเท้าได้ให้นอนยกขาสูง ประเมินระดับความเจ็บปวดได้ 3 คะแนน คูดรอห์มนอยด์ขาซ้าย 1 ใน ระดับความเจ็บปวดคงเหลือ 1 คะแนน ส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายหลังผ่าตัด โดยอธิบายการฝึกบริหารกล้ามเนื้อต้นขา น่องและข้อต่อต่างๆ ให้ญาติมีส่วนร่วมในการดูแลและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ป่วยสามารถบริหารกล้ามเนื้อต้นขา น่องและข้อเท้าได้

วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 08.00 น. เยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันที่ 3 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี สามารถทำกิจวัตรประจำวันบางส่วนด้วยตัวเองได้ สัญญาณชีพโดยวัดอุณหภูมิได้ 37.1 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 80 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 20 ครั้งต่อนาที และความดันโลหิตวัดได้ 130/60 มิลลิเมตรปอร์อท แพลงผ่าตัดแห้งดี คูดทำการทำความสะอาดและปิดผ้าปีกแพลงพันด้วยผ้าเย็บไว้ ไม่มีเลือดซึม ขาซ้ายและปลายเท้าบวม กระตุ้นให้กระดูกปลายเท้าบ่อยๆ ประเมินระดับความเจ็บปวดได้ 2-3 คะแนน ปวดแพลงเล็กน้อย ไม่ขอยาแก้ปวดเพิ่ม คูดให้ผู้ป่วยฝึกบริหารกล้ามเนื้อต้นขา น่องและข้อเท้า ผู้ป่วยสามารถยืนข้างเดียงด้วยขาซ้ายได้ดี

วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 08.00 น. เยี่ยมผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันที่ 4 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี สามารถทำกิจวัตรประจำวันบางส่วนด้วยตัวเองได้ ปวดแพลงบางครั้ง สีหน้าแจ่มใส แพลงขาซ้ายแห้งไม่มีเลือดซึม บุบบวม แพทย์ให้บริการนักกายภาพบำบัดสอนผู้ป่วยบริหารกล้ามเนื้อขาและข้อต่อต่างๆ ฝึกเดินด้วยเครื่องพยุงเดิน โดยใช้ไม้ค้ำยันรักแร้เน้นการลงน้ำหนักขาซ้ายได้บางส่วน ไม่ให้ลงน้ำหนักเต็มที่จนกว่าแพทย์จะอนุญาตเพื่อป้องกัน โลหะตามกระดูกหรือกระดูกหักซ้ำ ผู้ป่วยสามารถเดินได้ดีและไม่เกิดพลัดตกหล่น แนะนำการดูแลแพลงผ่าตัด การสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ผู้ป่วยเข้าใจดี แพทย์อนุญาตให้

ผู้ป่วยกลับบ้านได้ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 16.30 น. นัดติดตามอาการ วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 8.00 น. ห้องตรวจศัลยกรรมกระดูก รวมเวลาที่ผู้ป่วยนอนโรงพยาบาลทั้งหมด 8 วัน

7. ผลสำเร็จของงาน

กรณีศึกษา ผู้ป่วยหญิงไทย อายุ 16 ปี มาโรงพยาบาลเนื่องจากปวดขาซ้าย ขาชา ยิ่งครูปเดินไม่ได้ 1 ชั่วโมงก่อนมาโรงพยาบาล ผู้ป่วยประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ชนกับรถแท็กซี่ แพทช์ส่งเอกซเรย์ให้การวินิจฉัยว่ากระดูกหน้าแข็งซ้ายหักและรับไว้ดูแลที่หอผู้ป่วยพยุง 12 อุณหภูมิร่างกาย 36.1 องศาเซลเซียส ชีพจร 88 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 20 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 150/90 มิลลิเมตร ปอรอ ผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดตามเหล็กที่กระดูกหน้าแข็งซ้าย ภายใต้การระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง ก่อนผ่าตัดผู้ป่วยมีอาการปวด วัดระดับความเจ็บปวดได้ 4-5 คะแนน ให้ขานรรเทาปวดตามแผนการรักษา ผู้ป่วยมีอาการปวดลดลง วัดระดับความเจ็บปวดได้ 2-3 คะแนน ผู้ป่วยมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด ขอ匕ายให้ข้อมูลผู้ป่วยเรื่องการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด ผู้ป่วยคลายความกังวลลง ผู้ป่วยเสียงต่อการเกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น โดยคลำชีพจรบริเวณข้อเท้าด้านใน และหลังเท้าทุกชั่วโมง ถังเกตอาการปวดมาก บวมเพิ่มมากขึ้น สีของเนื้อเยื่ออีซีด ชา ขาชา ปวด บวมเล็กน้อย ไม่มีซีดและชา คลำชีพจรถหลังเท้าได้ ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะความดันในช่องกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น หลังทำผ่าตัดผู้ป่วยอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับยาจะงับความรู้สึกทางไขสันหลัง ดูแลให้ผู้ป่วยนอนราบครบ 8 ชั่วโมง สัญญาณชีพผู้ป่วยปกติ ไม่มีอาการคลื่นไส้อาเจียน ผู้ป่วยมีอาการปวดแผลผ่าตัด วัดระดับความเจ็บปวดได้ 5 คะแนน ให้นอนยกขาสูง และให้ยา Paracetamol 500 mg 2 เม็ด ประเมินอาการปวดช้ำหลังได้รับยา วัดระดับความเจ็บปวดได้ 2 คะแนน นอกจากนี้ผู้ป่วยมีภาวะเสียงต่อการติดเชื้อ ให้การพยาบาลโดยใช้เทคนิคปลดล็อกเชื้อ แนะนำการดูแลแผลไม่ให้ถูกน้ำ และดูแลให้ยาปฏิชีวนะตามแผนการรักษาไม่เกิดการติดเชื้อที่แผลผ่าตัด แผลแห้งดี ไม่มีไข้ แนะนำและกระตุ้นให้ผู้ป่วยได้ออกกำลังกายส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายหลังผ่าตัด โดยปรึกษานักกายภาพบำบัดสอนผู้ป่วยบริหารกล้ามเนื้อขาและข้อต่อต่างๆ ฝึกเดินด้วยเครื่องพยุงเดิน โดยใช้ไม้ยันรักแร้ เน้นการลงน้ำหนักขาซ้ายที่ผ่าตัด ไม่ให้ลงน้ำหนักเต็มที่จนกว่าแพทช์จะอนุญาต เพื่อป้องกันโลหิตดามกระดูกหรือกระดูกหักซ้ำ ส่วนปัญหาด้านจิตสังคมได้ปิดโอกาสให้ญาติและครอบครัวเข้าเยี่ยมอย่างใกล้ชิดรวมทั้งให้ข้อมูลเรื่องโรค การติดต่อให้ญาติได้พูดคุยอาการกับแพทย์อย่างต่อเนื่อง

สรุปการดูแลในหอผู้ป่วยพยุง 12 ผู้ป่วย ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด สามารถเดินโดยใช้ไม้ยันรักแร้ได้อย่างดีในวันที่ 4 หลังการผ่าตัด อาการปวดลดลง แผลผ่าตัดแห้งดี และผู้ป่วยได้กลับบ้านในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 16.30 น. รวมระยะเวลาอยู่ในการดูแล 8 วัน ผู้ศึกษาติดตามและประเมินผลการพยาบาลรวมเป็นเวลา 8 วัน เยี่ยมจำนวน 4 ครั้ง ซึ่งปัญหาทั้งหมดได้รับการแก้ไขไปแล้ว

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และแนวคิดใหม่ๆเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยที่ผ่าตัดกระดูกหน้าแข็ง หัก ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองให้ทันต่อวิถีทางการทางการแพทย์ และในการรักษาโรค
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหักให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ป้องกันและแก้ไขภาวะแทรกซ้อนที่เกิดกับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

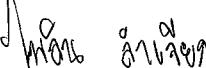
9. ความยุ่งยาก ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ

ผู้ป่วยมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดและผลของการผ่าตัด กลัวเดินไม่ได้ ต้องให้ข้อมูลช้าๆและสอนการเดินโดยใช้ไม้ยันรักแร้และให้ผู้ป่วยฝึกเดินบ่อยๆ

10. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการวางแผนสำหรับผู้ป่วยร่วมกันระหว่างสาขาวิชาชีพและจัดให้มีการเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่อง

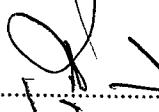
ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการและได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ลงชื่อ..... สำเนา.....

(นางสาวไพลิน ลำเจียก)

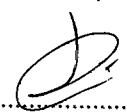
ผู้ขอรับการประเมิน
วันที่..... 19 เม.ย. 2555 .....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ..... .....

(นางสุภารี นาควิเชียร)

ตำแหน่ง หัวหน้าพยาบาล ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
วันที่..... 19 เม.ย. 2555 .....

ลงชื่อ..... .....

(นายประพานน์ รัชตะสัมฤทธิ์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

วันที่..... 19 เม.ย. 2555 .....

ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวไพบูลย์ ลำเจียก

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)
(ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 753) สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์ สำนักการแพทย์
เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำ

หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงของโรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์ มีนโยบายในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรและในกระบวนการพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาล ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัวและความตระหนักรในความสำคัญเรื่องความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โรงพยาบาลต่างๆ เริ่มนิยมการกำหนดเป้าหมายความปลอดภัย มีการรณรงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่รับทราบแนวทางปฏิบัติที่ปลอดภัยและมีการติดตามวัดผล หอผู้ป่วยหญิง 12 จึงได้ปฏิบัติตามนโยบายกระบวนการพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล จากสติ๊กิ๊ฟ ผู้ป่วยหญิง 12 โรงพยาบาลเจริญกรุงประชาธิรักษ์ พบว่าผู้ป่วยกระดูกหน้าแข็งหักส่วนมากเกิดจากอุบัติเหตุ การรักษาคือการผ่าตัดใส่เหล็กดามกระดูก จากการศึกษาผู้ป่วยกระดูกหน้าแข็งหักที่ได้รับการผ่าตัด ยังมีความวิตกกังวลเรื่องผลของการผ่าตัด ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด และการพื้นฟูสมรรถภาพหลังผ่าตัด ซึ่งอาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด ได้ ถ้าผู้ป่วยปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดไม่ถูกต้องก็จะทำให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหรือโลหะตามกระดูกหักซ้ำได้ ผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาโดยการผ่าตัดซึ่งอีก ทำให้มีผลต่อระยะเวลาในการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นและเพิ่มค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล โรงพยาบาลต้องสูญเสียทรัพยากรโดยไม่จำเป็น จึงได้จัดทำแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพและการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยสูงสุดและไม่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์และหรือเป้าหมาย

- เพื่อเพิ่มมาตรฐานการดูแลผู้ป่วยของหอผู้ป่วยหญิง 12 ใน การดูแลให้ได้รับความปลอดภัยมากขึ้น
- เพื่อป้องกันการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์
- เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในหน่วยงาน

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

ภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก ป้องกันได้โดยทีมสุขภาพต้องเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมในการทำผ่าตัด หลักการดูแลผู้ป่วยต้องดูแลแบบองค์รวม โดยดูแลให้ผู้ป่วยมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจทั้งก่อนและหลังผ่าตัด

เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (adverse event) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังจากการดูแลรักษา เป็นผลลัพธ์ที่ทำให้มีการบาดเจ็บ อันตราย สูญเสียทางร่างกาย จิตใจกับผู้ป่วย เกิดเกี่ยวนี้องกับกระบวนการดูแลรักษาผู้ป่วย ไม่ได้เกิดจากกระบวนการของโรค ไม่ใช่ผลโดยตรงที่ต้องเกิดขึ้นเมื่อมีการดูแลรักษา เช่น พลัดตกหล่ม ผ่าตัดชำ

ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอลเรม เน้นความสามารถและความต้องการการดูแลตนเองของบุคคล มุ่งช่วยเหลือให้บุคคลที่มีความพร่องในการดูแลตนเองให้สามารถสนองความต้องการการดูแลตนเองได้อย่างพอเพียงและคงอยู่ตลอดไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาไว้ซึ่งชีวิต สุขภาพและความผาสุกของบุคคลนั้น แนวทางการวางแผนสำหรับระบบ M-E-T-H-O-D กองการพยาบาล สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นแนวทางที่ใช้ในการประเมินความบกพร่องของผู้ป่วยในการดูแลตนเองภายหลัง การจำหน่าย เป็นการเตรียมผู้ป่วยก่อนการจำหน่าย ซึ่งมีความแตกต่างกันตามปัญหาของผู้ป่วยแต่ละราย หรือ เป็นแบบแผนการให้ความรู้และฝึกหัดจะผู้ป่วยก่อนจำหน่าย สำหรับกลุ่มผู้ป่วยที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อีกทั้ง เป็นการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม

ดังนี้เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติลดความวิตกกังวล มีความรู้ในการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด สามารถปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด การฟื้นฟูสมรรถภาพหลังผ่าตัด ได้ถูกต้อง ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน จึงจัดทำแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำซึ่ง ขั้นตอนการดำเนินงาน

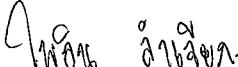
1. ขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหอผู้ป่วยหญิง 12 ในกรณีจัดทำแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำและแผ่นพับการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก
2. ประชุมสามาชิกเพื่อวิเคราะห์และเหตุผลในการทำและขอความร่วมมือกับสามาชิก
3. จัดทำแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำ ประกอบด้วย
  - 3.1 แนวทางการดูแลผู้ป่วยเพื่อป้องกันการเกิดกระดูกหักซ้ำโดยมีหัวข้อดังนี้
    - ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัด
    - การปฏิบัติตามเมื่อกลับบ้าน
  - 3.2 จัดทำแผ่นพับการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก
4. ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
5. ประชุมเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเรื่องการใช้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำและแผ่นพับการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก
6. ทดลองใช้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยไม่ให้เกิดกระดูกหน้าแข็งหักซ้ำและแผ่นพับการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกหน้าแข็งหัก
7. รวบรวมข้อมูล ปัญหานามาพัฒนาแก้ไข

8. ติดตามประเมินผลและสรุปผลลัพธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลดการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์
2. ผู้ป่วยปลอดภัยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน
3. บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพร่วมกัน
4. เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยและดูแลรักษา

ตัวชี้วัดความสำเร็จ อัตราการเกิดการหักของกระดูกหน้าแข็งช้ำ ร้อยละ 0

ลงชื่อ.....
.....

(นางสาวไพลิน คำเจียก)

ผู้ขอรับการประเมิน
วันที่..... ๑๙ เม.ย. ๒๕๕๕